

Motion till riksdagen

1988/89:K217

av Filip Fridolfsson m.fl. (m, fp, c)

Lagstadgad negativ föreningsrätt

Ingen ifrågasätter i dag den självklara rätten att fritt organisera sig på arbetsmarknaden.

Denna rätt är skyddad i grundlagen och för arbetsmarknaden också infogad i 7 § Medbestämmandelagen. Enligt denna paragraf ges "rätt för arbetsgivare och arbetstagare att tillhöra arbetsgivare- eller arbetstagarorganisation att utnyttja medlemskapet och verka för organisationen eller för att sådan bildas".

Någon motsvarande rätt att stå utanför en arbetsmarknadsorganisation finns inte inskriven i lag trots att en sådan rätt i en demokratisk stat bör vara lika självklar.

Frågan om ett skydd också för den negativa föreningsrätten behandlades av nya arbetsrättskommittén som trots flera års arbete inte kom fram till att en negativ föreningsrätt skulle införas. Kommittén drog slutsatsen att en sådan lag som skulle utsträckas att omfatta även arbetssökande, i sak blir en fråga om man skall lagstifta mot s. k. organisationsklausuler, dvs. förbehåll i kollektivavtal om att en arbetsgivare åtar sig att endast anställa arbetskraft som tillhör en viss organisation.

Så kan naturligtvis bli fallet. Vi menar emellertid att den enskildes rätt att fritt välja om vederbörande vill ansluta sig till en ideell organisation eller ej måste överordnas arbetsmarknadens parter möjligheter att utestänga arbetsgivare/arbetstagare från att erhålla arbete enbart på grund av att vederbörande inte är medlem i en avtalsslutande organisation.

Behovet av en negativ föreningsrätt har tidigare illustrerats med att en av de största organisationerna på arbetsmarknaden, Landsorganisationen, tillämpar ett system som i princip omöjliggör medlems utträde. Behovet av en negativ föreningsrätt har därtill förstärkts genom några fackliga organisationers försök och beslut att teckna kollektiva försäkringar för samtliga medlemmar utanför det kollektivavtalsreglerade området.

Vissserligen har LO fattat beslut med innebörden att rätten till utträde i fortsättningen skall vara ovillkorlig. Genom bristfällig lagstiftning är det emellertid fortfarande möjligt att vägra medlem i facklig organisation utträde. Något intresse från arbetsmarknadens parter att lösa dessa problem torde inte heller finnas utan det enda skyddet för den enskilde individen är att lagstifta om införandet av en negativ föreningsrätt.

Någon ny utredning för att bereda frågan behöver inte tillsättas för att utreda denna självklara rätt att i en demokratisk stat stå utanför en förening.

Det bör därför ankomma på regeringen att utarbeta ett förslag till negativ föreningsrätt.

Mot. 1988/89
K217

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstadgad negativ föreningsrätt.

Stockholm den 23 januari 1989

Filip Fridolfsson (m)

Ivar Franzén (c)

Stig Bertilsson (m)

Gudrun Norberg (fp)

Lars De Geer (fp)

Bengt Harding Olson (fp)

Siw Persson (fp)

Charlotte Cederschiöld (m)